

I. CÍLE A PŮSOBNOST SOUTĚŽNÍHO PRÁVA EU

V kapitole jsou představeny následující rozsudky:

- **AG2R Prévoyance** proti *Beuadout Père et Fils* **C-437/09**
- *David Meca-Medina* a *Igor Majcen* proti *Komisi Evropských společenství* **C-519/04 P**
- **Genentech Inc.** proti *Hoechst GmbH* a *Sanofi-Aventis Deutschland GmbH* **C-567/14**
- *Président de l'Autorité de la concurrence* proti **Association des producteurs vendeurs d'endives (APVE)** a dalším **C-671/15**

+ rozsudky zahrnuté v jiných kapitolách:

Asnef-Equifax C-238/05, *CK Telecoms UK* T-399/16, *Confederación Española de Empresarios* C-217/05, *Dole* C-286/13P, *Manfredi* C-295/04 až C-298/04, *MOTOE* C-49/07, *Pierre Fabre* C-439/09, *Slovenská sporiteľňa* C-68/12, *TeliaSonera* C-52/09, *T-Mobile Netherlands* C-8/08.

Východisko i rámec těchto rozsudků, resp. jakýchkoli výroků o cílech a působnosti soutěžního práva EU, tvoří ustanovení Smluv – SEU a SFEU – a to nejen **čl. 101 až 106 SFEU** obsahující ustanovení přímo k hospodářské soutěži. Je zde i **čl. 3 odst. 3 SEU**, ve kterém je EU stanoven cíl vytvoření vnitřního trhu, jehož realizace má mj. směřovat k vysoce konkurenceschopnému sociálně tržnímu hospodářství, a rovněž s tímto cílem provázaný **Protokol (č. 27) o vnitřním trhu a hospodářské soutěži**, podle něhož vnitřní trh podle čl. 3 SEU zahrnuje systém zajišťující, aby hospodářská soutěž nebyla narušována. Podstatný je i **čl. 3 odst. 1 písm. b) SFEU**, jímž je stanovení pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování vnitřního trhu svěřeno do výlučné pravomoci EU. Tento komplex ustanovení činí z pravidel soutěže přímo účinné kogentní ustanovení mající charakter norem veřejného pořádku, jak mj. zopakoval i SD v rozsudku *T-Mobile Netherlands* (C-8/08). Cílem pravidel je „zabránit narušení hospodářské soutěže na újmu obecného zájmu jednotlivých podniků a spotřebitelů a tímto přispívat k blahobytu v Unii“, což SD podtrhl mj. v rozsudku *TeliaSonera* (C-52/09). Rozsudky obsažené v této kapitole nejsou sice věnovány přímo vyjasňování těchto základů, vhodně však ilustrují postavení ochrany soutěže v rámci práva EU, rozsah a limity její působnosti.

*

AG2R Prévoyance proti Beudout Père et Fils**Rozsudek Soudního dvora ze dne 3. 3. 2011****C-437/09****EU:C:2011:112****Řešená problematika:**

Články 101 SFEU, 102 SFEU a 106 SFEU – Povinná účast v pojištění u určeného pojistitele – Pojem „podnik“.

Okolnosti případu:

Ve věci *AG2R Prévoyance* se SD vyjadřoval k předběžné otázce položené francouzským obvodním soudem (Tribunal de grande instance) v Périgueux, jež se týkala tvrzeného zneužití dominantního postavení ve francouzském řemeslném pekárenském odvětví. Rozsudek osvětluje vztahy mezi články 101, 102 a 106 SFEU v kontextu státem schválených pojišťovacích programů.

Francouzský zákon o sociálním pojištění upravuje částečnou úhradu pro případ nemoci nebo úrazu zaměstnance ze základního systému sociálního zabezpečení. Zbývající náklady mohou být částečně kryty ze zdravotního pojištění zaměstnance. Zákon nadto stanoví, že osoby zaměstnané v určitém sektoru se mohou připojit k připojištění prostřednictvím kolektivních smluv vyjednaných mezi zástupci zaměstnavatelů a zaměstnanců. V dubnu 2006 odborové organizace zastupující pekaře a další odborové organizace v tomto sektoru přijaly dodatek k existující národní kolektivní smlouvě, který zaručoval, že všechny podniky řídící se touto národní kolektivní smlouvou se přihlásí k doplňkovému systému zdravotního pojištění poskytovanému výlučně AG2R, institucí zdravotně sociálního připojištění, řídící se ustanoveními francouzského zákona o sociálním zabezpečení. Na základě žádosti odborových organizací ministerstvo práce svým nařízením určilo, že přihlášení se k systému poskytovanému institucí AG2R je povinné. Avšak předmětné smlouvy byly napadeny spol. Beudout Père et Fils SARL, francouzským pekařstvím, neboť toto pekařství bylo přihláшено ke konkurenčnímu připojišťovacímu systému. Instituce AG2R podala na spol. Beudout žalobu, v níž se domáhala, aby jí bylo nařízeno přihlásit se do povinného systému pojištění, a navíc doplatit pojistné, s nímž byla v prodlení.

V řízení před francouzským soudem se však vyskytla otázka, zda zaprvé jsou dohody upravující povinnou účast v systému zdravotního připojištění spravovaného určitým subjektem, aniž by bylo možno se z této povinnosti vyvázat, v rozporu s čl. 101 SFEU, a zadruhé zda instituce AG2R nezneužila svého dominantního postavení dle čl. 102 SFEU tím, že nutila podniky aktivní v pekárenském sektoru, aby se k jejímu systému zdravotního pojištění připojily.

Právní závěry:

Soudní dvůr v první řadě připomněl, že dohody uzavřené v rámci kolektivního vyjednávání mezi sociálními partnery za účelem zlepšení podmínek zaměstnávání a pracovních podmínek spadají mimo působnost čl. 101 odst. 1 SFEU, a nelze je tedy kvalifikovat jako dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků ani jednání ve vzájemné shodě. Tato výjimka, kterou SD již ostatně dovodil v rozsudku ve věci *Albany* (C-67/96) či *van der Woude* (C-222/98), je odůvodněna především povahou a cílem těchto dohod, tj. zaručení nezbytných prostředků k vypořádání se s náklady spojenými s nemocí či pracovním úrazem a snížení výdajů zaměstnanců. Ačkoli stát obecně nesmí přijímat nebo ponechávat v platnosti legislativní nebo správní opatření, která mohou vyloučit užitečný účinek pravidel hospodářské soutěže vztahujících se na podniky (např. nařídit uzavírání kartelových dohod v rozporu s čl. 101 SFEU či přenést odpovědnost za přijetí intervenčních rozhodnutí v hospodářské oblasti na soukromé subjekty), dohody uzavřené v rámci kolektivního vyjednávání nespadají do působnosti čl. 101 odst. 1 SFEU, a proto členský stát může stanovit přistoupení k této dohodě za povinné pro všechny podniky z daného odvětví činnosti a rovněž toto rozhodnutí bude spadat mimo působnost čl. 101 SFEU. Tento článek tak nebrání tomu, aby orgány veřejné moci státu rozhodly, že dohoda vzešlá z kolektivního vyjednávání, jež zakotvuje povinnou účast v systému zdravotního připojištění bez možnosti osvobození od této povinné účasti, bude závazná pro všechny podniky z daného odvětví. (odst. 29–39)

S ohledem na čl. 102 SFEU, který neumožňuje při rozhodování o zneužití dominantního postavení zohlednit povahu a účel sledovaného opatření, musel SD nejprve posoudit, zda AG2R vykonávala ekonomickou aktivitu, aby mohla být vůbec považována za podnik ve smyslu čl. 102 SFEU. Sociální cíl systému pojištění totiž sám o sobě nestačí k tomu, aby se vyloučila kvalifikace dotyčné činnosti jakožto činnosti hospodářské. (odst. 45) Dle SD systém zdravotního připojištění nemá hospodářský charakter za podmínky, že uplatňuje zásadu solidarity a je prováděn pod přísnou státní kontrolou, která v rámci zákonem uložené povinnosti neponechává entitě spravující tento systém žádnou autonomii. Vysoce solidární charakter plnění poskytovaných institucí AG2R vyplýval dle SD z toho, že rozsah pojištění, které poskytuje, nebyl úměrný výši placeného pojistného, v některých případech bylo dokonce poskytováno bez ohledu na to, zda bylo zapláceno dlužné pojistné. (odst. 52) Na druhou stranu SD zjistil, že sociální partneři neměli zákonnou povinnost vybrat AG2R k zajišťování správy svého systému zdravotního připojištění a AG2R neměl zákonnou povinnost správu takového systému skutečně zajistit.

Instituce AG2R požívala určitou míru nezávislosti na státu, a to konkrétně v určení výše požadovaných příspěvků a hodnoty vyplácených dávek. Soudní dvůr se proto, s odkazem na nutnost posouzení konkrétních okolností předkládajícím soudem, přiklonil k závěru, že instituce AG2R i přes svůj neziskový charakter naplňovala znaky podniku vykonávajícího hospodářskou činnost, který si sociální partneři vybrali na základě finančních a hospodářských hledisek z dalších podniků, jimž AG2R konkurovala na trhu se službami v oblasti zdravotně sociálního připojištění. (odst. 65)

Soudní dvůr tedy vyšel z předpokladu, že instituce AG2R naplňovala znaky podniku, a dále posuzoval, zda mohla svým jednáním porušit čl. 102 SFEU. Jelikož byla účast v pojišťovacím systému povinná a společnosti bylo uděleno výlučné právo vybírat a spravovat pojistné, které do systému platí zaměstnavatelé a zaměstnanci z daného odvětví, bylo možno ji považovat za podnik s výlučnými právy ve smyslu čl. 106 odst. 1 SFEU. Podniky z předmětného odvětví neměly v důsledku těchto výlučných práv možnost platit pojistné jinému subjektu než AG2R, čímž tato získala zákonný monopol na podstatné části společného trhu a mohla být považována za dominantní ve smyslu čl. 102 SFEU. (odst. 66–67) K tomu však SD konstatoval, že pouhé vytvoření dominantního postavení přiznáním výlučných práv ještě samo o sobě čl. 102 SFEU neporušuje. K tomu by mohlo dojít až tehdy, pokud by dotčený podnik byl ke zneužití svého dominantního postavení veden již v důsledku samotného výkonu svých výlučných práv, případně pokud by tato práva mohla vytvářet situaci, ve které by podnik byl veden ke zneužití svého dominantního postavení. K porušení čl. 102 SFEU by došlo zejména v případě, že by nositel výlučného práva např. nebyl očividně objektivně schopen uspokojit poptávku na trhu po dané službě, a přesto by mu dané výlučné právo bylo uděleno.

V daném případě se SD přiklonil na základě předložených vyjádření k tomu, že AG2R poskytovala plnění, která odpovídala potřebám dotčených podniků, a byla schopna jejich výkon efektivně uskutečnit. Za této situace se SD rozhodl ještě ověřit, zda byla AG2R pověřena poskytováním služby obecného hospodářského zájmu ve smyslu čl. 106 odst. 2 SFEU. Udělení výlučných práv by pak mohlo být ospravedlněno tím, že bylo nutné zajistit, aby AG2R vykonávala službu obecného hospodářského zájmu v ekonomicky přijatelných podmínkách. Ukázalo se, že povinné přihlášení se k systému poskytovanému AG2R je nezbytné k zabezpečení jeho finanční udržitelnosti a rovněž k předcházení odlivu méně rizikových pojištěnců, kteří by se mohli raději obrátit na jiné podniky, které by jim nabízely srovnatelné, či dokonce lepší pojistné krytí za nižší pojistné. Tím by však zároveň došlo k růstu podílu pojištěnců s vyššími riziky, která by AG2R musela pojistit, což by vyvolalo i odpovídající růst ceny pojištění. V konečném důsledku by AG2R již nemohla poskytovat pojištění stejné kvality za přijatelnou cenu. Nadto je na rozdíl od ostatních pojišťoven AG2R omezena požadavkem vysoké solidarity, zejména v důsledku paušálního charakteru pojistného a povinnosti krýt všechna rizika. Tato omezení tak činí služby poskytované tímto subjektem v porovnání s ostatními pojišťovnami méně konkurenceschopnými, což ospravedlňuje udělení výlučného práva právě pro subjekt, který tento systém solidarního zabezpečení poskytuje. (odst. 79–80)

Z těchto důvodů SD rozhodl takto:

„1) Článek 101 SFEU ve spojení s čl. 4 odst. 3 SEU musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání rozhodnutí orgánů veřejné moci, podle kterého se dohoda vzešlá z kolektivního vyjednávání a upravující povinnou účast v systému zdravotního připojištění bez možnosti osvobození od této povinné účasti stala na žádost organizací zastupujících zaměstnavatele a zaměstnance z určitého odvětví činnosti závaznou pro všechny podniky z daného odvětví.

2) *Musí-li být činnost spočívající ve správě takového systému zdravotního připojištění, jako je systém v původním řízení, kvalifikována jako hospodářská činnost, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu, články 102 SFEU a 106 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, nebrání tomu, aby orgány veřejné moci přiznaly instituci zdravotně sociálního připojištění výlučné právo spravovat tento systém, aniž by se podniky z dotčeného odvětví činnosti mohly od povinné účasti v uvedeném systému osvobodit.*“

Soudní dvůr tedy shledal, že pokud by činnost spočívající ve správě takového typu doplňkového zdravotního pojištění byla kvalifikována jako hospodářská činnost, jsou orgány členského státu oprávněny přiznat určitému subjektu výlučné právo spravovat tento systém a zároveň uložit povinnou účast v uvedeném systému všem podnikům z dotčeného odvětví, aniž by tím byla porušena pravidla hospodářské soutěže. Tento rozsudek je možno chápat jako příspěvek ke smířování požadavku ochrany volné a nerušené soutěže na vnitřním trhu se sociálními cíli rovněž chráněnými právem EU.

» Citovaná související judikatura:

Albany C-67/96, Brentjens' C-115/97 až C-117/97, Drijvende Bokken C-219/97, Campina C-45/06, Kattner Stahlbau C-350/07, Pavlov a další C-180/98 až C-184/98, van der Woude C-222/98, Höfner a Elser C-41/90, ETI a další C-280/06, Cisal C-218/00

*

David Meca-Medina a Igor Majcen proti Komisi Evropských společenství

Rozsudek Soudního dvora ze dne 18. 7. 2006

C-519/04 P

EU:C:2006:492

Řešená problematika:

Aplikace pravidel ochrany hospodářské soutěže na profesionální sport.

Okolnosti případu:

Soudní dvůr rozhodoval o kasačním opravném prostředku podaném dvěma profesionálními plavci proti rozsudku, kterým Tribunál v září 2004 (T-313/02) potvrdil rozhodnutí Komise ze srpna 2002 (věc COMP/38158 – Meca-Medina a Majcen proti MOV), jímž tato zamítla stížnost obou navrhovatelů proti porušení soutěžních pravidel EU ze strany Mezinárodního olympijského výboru (MOV). Soudní dvůr se tudíž musel zabývat povahou profesionálního sportu jako hospodářské aktivity a aplikací pravidel ochrany hospodářské soutěže na antidopingová pravidla mezinárodního sportovního orgánu.

David Meca-Medina a Igor Majcen (navrhovatelé) byli profesionální dálkoví plavci, kteří měli v roce 1999 pozitivní dopingový nález na anabolikum nandrolon. Mezinárodní plavecká federace (FINA) jim na základě svých Pravidel dopingové kontroly, kterými prováděla antidopingový kodex olympijského hnutí, uložila trest zákazu činnosti na dobu čtyř let, který byl v roce 2000 snížen Arbitrážním soudem pro sport na dva roky.

Navrhovatelé podali stížnost ke Komisi, jíž se domáhali určení neslučitelnosti některých ustanovení antidopingových předpisů Mezinárodního olympijského výboru s právem EU v oblasti hospodářské soutěže a volného pohybu služeb. Tvrdili konkrétně, že došlo k porušení jejich hospodářských svobod zaručených čl. 49 SES (nyní čl. 56 SFEU) a z pohledu práva hospodářské soutěže k porušení práv, kterých se závodníci mohou domáhat na základě čl. 81 a 82 SES (nyní čl. 101 a 102 SFEU). Namítali nepřiměřenost hranice 2 ng/ml, nad níž přítomnost nandrolonu v těle sportovce představuje doping. Rozhodnutím ze srpna 2002 Komise tuto stížnost zamítla. Navrhovatelé podali žalobu na neplatnost rozhodnutí Komise k Tribunálu a domáhali se jeho zrušení. Komise dle nich pochybila, když měla chybně za to, že MOV není podnikem ve smyslu soutěžního práva, že sporná antidopingová úprava nepředstavuje omezení soutěže ve smyslu čl. 81 SES (nyní čl. 101 SFEU) a nakonec že se nezabývala rozparem antidopingové úpravy MOV se svobodou pohybu služeb (tedy čl. 49 SES, nyní čl. 56 SFEU). Tribunál však jejich žalobu zamítl s odůvodněním, že antidopingová pravidla jsou čistě sportovní povahy, nemají hospodářský dopad a nespádají do působnosti práva EU. Antidopingová úprava, která nesleduje žádný diskriminační cíl, souvisí dle Tribunálu úzce se sportem jako takovým a celá věc proto spadá výhradně do pravomoci orgánů oprávněných pro rozhodování sporů ve sportu.

Navrhovatelé podali proti tomuto rozsudku kasační opravný prostředek k SD. Uvedli v něm čtyři kasační důvody, v nichž namítli různé vady řízení před Tribunálem, a v nejpodstatnějším z nich pak tvrdili, že se tento soud dopustil chybného právního posouzení, když dospěl k závěru, že sporná antidopingová úprava nepatří do rozsahu působnosti práva EU.

Právní závěry:

Soudní dvůr se nepřiklonil ke stanovisku generálního advokáta P. Legéra, který mu navrhl zamítnutí opravného prostředku z totožných důvodů, ze kterých Tribunál zamítl žalobu na neplatnost rozhodnutí Komise a stanovil tak rozdílný pohled práva EU na pravidla sportovních asociací. Ve svém rozsudku SD nejprve připomněl, že výkon sportovní činnosti spadá pod právo EU tehdy, pokud představuje hospodářskou činnost, tj. zejména má-li sportovní činnost povahu závislé činnosti nebo poskytování služeb za odměnu, což je právě případ poloprofesionálních nebo profesionálních sportovců. Na druhou stranu platí, že ustanovení SES se netýkají pravidel, která upravují otázky významné pouze pro sport a jako taková nesouvisí s hospodářskou činností. (odst. 25) Připustil jistou obtížnost přesného rozdělení hospodářských a čistě sportovních aspektů, avšak zdůraznil, že nemůže dojít

k vyloučení veškeré sportovní činnosti z rozsahu působnosti SES a pouhá okolnost, že pravidlo má čistě sportovní povahu, nemůže vést k tomu, že se na osobu vykonávající činnost upravenou tímto pravidlem nebo na subjekt, který jej vydal, nevztahuje její působnost. (odst. 27)

„Pokud dotčená sportovní činnost spadá do rozsahu působnosti Smlouvy, podléhájí podmínky jejího výkonu všem povinnostem, které vyplývají z jednotlivých ustanovení Smlouvy. Z toho vyplývá, že pravidla, která upravují uvedenou činnost, musí splňovat podmínky použití těchto ustanovení, která se týkají zejména zajištění volného pohybu pracovníků, svobody usazování, volného pohybu služeb nebo hospodářské soutěže.“ (odst. 28)

Dokonce i v případech, kdy dotčená pravidla nepředstavují omezení volného pohybu, jelikož se týkají otázek, které jsou významné pouze pro sport a jako takové nesouvisí s hospodářskou činností, není samozřejmé, že se dotčená sportovní činnost nutně vymyká z rozsahu působnosti soutěžních článků SES. (odst. 31) Tribunál tedy pochybil, když shledal, že nespadá-li čistě sportovní úprava do rozsahu působnosti čl. 39 a 49 SES (upravujících volný pohyb pracovníků a služeb), rovněž to implikuje, že nesouvisí ani s hospodářskými soutěžními vztahy, důsledkem čehož nespadá ani do rozsahu působnosti čl. 81 a 82 SES (nyní čl. 101 a 102 SFEU). V důsledku toho bylo dle SD namístě, aniž by bylo třeba zkoumat ostatní části kasačního opravného prostředku, napadený rozsudek zrušit. (odst. 32–34)

Soudní dvůr se však rozboru situace profesionálních sportovců postižených aplikací antidopingových pravidel věnoval dále, neboť usoudil, že stav věci dovoluje, aby rozhodl ve věci samé o návrhových žádáních navrhovatelů. Zabýval se předpokladem, že by profesionální sportovci byli v soutěžně-právním smyslu podniky a i MOV by musel být kvalifikován jako podnik a v rámci olympijského hnutí jako sdružení národních a mezinárodních sdružení podniků. Napadeným rozhodnutím sdružení podniků pak byly dva podniky na určitou dobu vyloučeny z trhu. Slučitelnost určité úpravy s pravidly EU v oblasti hospodářské soutěže však nemůže být dle SD posuzována abstraktně, ale pouze v konkrétním kontextu každého případu. A v daném případě měla Komise správně za to, že obecným cílem napadené úpravy je boj proti doping, jehož účelem je zajištění poctivého průběhu sportovní soutěže. Dosažení takového cíle zahrnuje nezbytnost zajistit rovné šance závodníků, jejich zdraví, integritu a objektivnost závodu, jakož i etické hodnoty ve sportu. Sankce jsou v tomto kontextu nezbytné pro zajištění provedení zákazu doping, a proto musí být jejich účinek na svobodu jednání závodníků považován v zásadě za inherentní antidopingovým pravidlům. (odst. 43–44) Z toho plyne, že i jako rozhodnutí sdružení podniků ve smyslu soutěžního práva EU je úprava antidopingových pravidel MOV odůvodněna legitimním cílem a nemůže být automaticky považována za neslučitelnou s čl. 81 SES (nyní čl. 101 SFEU).

V dalším kroku se SD věnoval stanovení hranice určující, za kterou se pravidla sledující cíl slučitelný s právem ochrany hospodářské soutěže mohou stát naopak soutěž

omezujícími. Připustil, že represivní povaha sporné antidopingové úpravy a výše sankcí použitelných v případě jejího porušení mohou mít negativní účinky na hospodářskou soutěž, protože by mohly, v případě, že by se tyto sankce nakonec ukázaly jako neopodstatněné, vést k neodůvodněnému vyloučení závodníka ze soutěží, a tedy narušit podmínky výkonu dotčené činnosti. Z toho vyplývá, že k tomu, aby unikla zázkazu v čl. 81 odst. 1 SES (nyní čl. 101 odst. 1 SFEU), musí být omezení touto úpravou uložená omezena na to, co je nezbytné za účelem dosažení řádného průběhu sportovní soutěže. (odst. 47)

Napadená antidopingová pravidla by se podle SD mohla ukázat jako nepřiměřená ze dvou hledisek. Je nutné zkoumat hranici mezi případy, kdy se jedná o doping podléhající sankcím, a situacemi, kdy o něj nejde, stejně jako přísnost a výši příslušných sankcí. V tomto případě nebyla SD shledána nepřiměřenost hranice nandrolonu 2 ng/ml. Nandrolon sice produkuje i samo tělo sportovce, avšak dle dostupných vědeckých studií v množství dvacetkrát nižším než pravidly stanovená hranice. Proto hranici 2 ng/ml nelze považovat za neodůvodněnou nebo nezohledňující stav vědeckého poznání v době jejího stanovení i v době potrestání obou sportovců. Nepřiměřenost použitelných a uložených sankcí navrhovatelé mezi kasačními důvody ani neuvedli, a proto se tímto aspektem případu SD dále nezabýval.

Z výše uvedených důvodů SD žalobu na neplanost rozhodnutí Komise, podanou původně k Tribunálu, zamítl. Antidopingová pravidla Mezinárodního olympijského výboru tedy sice spadají do působnosti práva Evropské unie v oblasti hospodářské soutěže, ale nejsou s nimi v rozporu, pokud zůstávají omezena na to, co je nezbytné a přiměřené k zajištění řádného průběhu sportovních soutěží.

» Citovaná související judikatura:

Wouters a další C-309/99, Walrave a Koch C-36/74, Donà C-13/76, Bosman C-415/93, Deliège C-51/96 a C-191/97, Lehtonen a Castors Braine C-176/96, DLG C-250/92.

*

Genentech Inc. proti Hoechst GmbH a Sanofi-Aventis Deutschland GmbH

Rozsudek Soudního dvora ze dne 7. 7. 2016

C-567/14

EU:C:2016:526

Řešená problematika:

Výklad čl. 101 SFEU – Smlouva o nevýhradní licenci – Zrušení a neporušení práv k patentu – Povinnost platit poplatek.